

УДК 378.018.4:7.071.5

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2022-4-11>

Юлія ПАВЛЮК

аспірантка кафедри теорії та історії музики, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, вул. Пирогова, 9, Київ, Україна, 02000

ORCID: 0000-0002-3646-9279

Бібліографічний опис статті: Павлюк Ю. (2022). «Інноваційні методи формування технологічно-корекційної компетентності студентів під час змішаного навчання». *Fine Art and Culture Studies*, 4, 79–84, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2022-4-11>

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНО-КОРЕКЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ (ФАКУЛЬТЕТІВ МИСТЕЦТВ) ПІД ЧАС ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

В статті було розглянуто термін «змішане навчання» на основі ґрунтовних досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців. Зроблено висновок, що дане поняття означає не тільки поєднання дистанційного та очного форм, а представляє собою синтез позитивних елементів кожної з форм отримання освіти ЗВО. Для кращого розуміння доцільності поєднання елементів було представлено таблицю, яка характеризує сильні та слабкі сторони дистанційного та очного навчання.

Задачею змішаного навчання є допомогти студенту ЗВО набутти професійних знань та навичок. Вони є головними компонентами, що формують технологічно-корекційну компетентність, яка є показником професійного зростання студента. Для кращого розуміння було дано визначення терміну «технологічно-корекційної компетентності», що дає розуміння чому даний компонент є важливим в освітньому процесі студента-інструменталіста.

Висунуто гіпотезу, що інноваційні методи – це традиційні методи навчання, які трансформувались та оно-вилися в сучасних надскладних умовах. Визначено декілька основних інноваційних методів, які активно застосовуються нами на практиці. Ми поділили процес «змішаного навчання» на декілька етапів. Кожен етап має свою особливість, систему занять, відповідно до якого ми підібрали систему інноваційних методів.

Дана стаття показує сильні сторони «змішаного навчання» в музичній сфері та пропонує декілька методів, які на нашу думку є важливими при формуванні ТКК. Даний тип навчання налічує в собі й інші методи, тому потрібно врахувати, що постійний розвиток технологій та інших освітніх процесів буде невпинно збільшувати кількість інструментів для найкращого досягнення поставленої мети.

Ключові слова: інноваційні методи, технологічно-корекційна компетентність, змішане навчання.

Yuliya PAVLIYK

Postgraduate Student at the Department: theories and history of music National Pedagogical Dragomanov University, Pyrogova str., 9, Kyiv, Ukraine, 02000

ORCID: 0000-0002-3646-9279

To cite this article: Pavliyk, Yu. (2022). Innovatsiini metody formuvannia tekhnolohichno-korektsiinoi kompetentnosti studentiv (fakultetiv mystetstv)pid chas zmishanoho navchannia [Innovative methods of forming technological and corrective competence of students during blended learning]. *Fine Art and Culture Studies*, 4, 79–84, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2022-4-11>

INNOVATIVE METHODS OF FORMING TECHNOLOGICAL AND CORRECTIVE COMPETENCE OF STUDENTS DURING BLENDED LEARNING

The article considered the term "blended learning" on the basis of thorough research by domestic and foreign scientists. It was concluded that this concept means not only a combination of distance and face-to-face forms, but is a synthesis of positive elements of each form of higher education. For a better understanding of the expediency of combining elements, a table was presented that characterizes the strengths and weaknesses of distance and face-to-face learning.

The task of blended learning is to help a student of higher education to acquire professional knowledge and skills. They are the main components that form the technological and correctional competence, which is an indicator of the student's professional growth. For a better understanding, a definition of the term "technological-corrective

competence" was given, which gives an understanding of why this component is important in the educational process of an instrumentalist student.

It is hypothesized that innovative methods are traditional teaching methods that have been transformed and updated in today's extremely complex conditions. Several main innovative methods, which are actively used by us in practice, have been identified. We divided the process of "blended learning" into several stages. Each stage has its own peculiarity, a system of classes, according to which we have selected a system of innovative methods.

This article shows the strengths of "blended learning" in the field of music and offers several methods that we believe are important in the formation of TCC. This type of training includes other methods, so it should be taken into account that the constant development of technologies and other educational processes will constantly increase the number of tools for the best achievement of the set goal.

Key words: *innovative methods, technological and corrective competence, blended learning.*

Актуальність проблеми. Основним завданням ЗВО є надання студентам висококваліфікованих знань та умінь у певній професії. У зв'язку з останніми подіями в Україні (Covid-19 та воєнним станом) освіта вимагає віднайдення найбільш ефективних способів навчання. Зростання професійного рівня інструменталістів в ЗВО в умовах змішаного навчання – надскладний процес, оскільки він містить в собі не лише групові («квартетний» та «оркестровий» класи), а й індивідуальні заняття (спеціальність «Основний музичний інструмент»). Змішане навчання стає тим способом здобуття освіти, який є найбільш ефективним у зв'язку із зазначеними вище подіями в країні. Це питання є актуальним та малодослідженим, що і зумовило вибір теми статті: *«Інноваційні методи формування технологічно-корекційної компетентності студентів (факультетів мистецтв) під час змішаного навчання».*

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Чимало вітчизняних та зарубіжних дослідників вивчали позитивні і негативні сторони «змішаного навчання». Даний тип освіти практикується в українських ЗВО нещодавно, тому що він прийшов до нас із досвіду зарубіжних колег (Bonk, Graham, 2012), (Horn, Staker, 2015). У зв'язку з даною обставиною, в першу чергу, проаналізуємо дослідження іноземних науковців, таких як: Ч. Бонк, Ч. Грейхам, Ч. Грем, Х. Стакер⁶, М.Хорн та ін. За останні роки впровадження «змішаного навчання» дане поняття вивчали і наші вітчизняні дослідники: О. Барна, С. Березенська, К. Бугайчук, В. Кухаренко, Н. Олійник, Т. Олійник, О. Рибалко, Н. Сиротенко, А. Столярєвська (Барна, 2016), (В.М. Кухаренко, 2016).

Нові впровадження не завжди знаходять ширий відгук у представників наукової еліти. Потрібен час на засвоєння цих нових технологій та принципів роботи, але «змішане

навчання» дозволяє зробити процес засвоєння нового більш приємним та комфортним.

Мета дослідження – визначити сутність поняття «змішане навчання» охарактеризувати особливості дистанційного та очного навчання у інструментальній діяльності, знайти позитивні та негативні сторони процесів у формуванні технологічно-корекційної компетентності студентів ЗВО, проаналізувати інноваційні методи покращення роботи під час змішаного навчання. Щоб досягнути даної мети, нами було використано такі методи дослідження: узагальнення, порівняння, аналіз та ін.

Виклад основного матеріалу дослідження. Музична освіта має свої певні особливості в організації навчального процесу, важливе місце в якому займають індивідуальні заняття з педагогом із спеціальності («Основний музичний інструмент»). Впровадження системи змішаного навчання, або ще його називають «гібридним» (Clayton), зорієнтоване на подолання певних труднощів та уміння зробити процес освіти комфортнішим і доступнішим для студентів-інструменталістів. Для кращого розуміння сутності поняття «змішане навчання» розглянемо його структуру.

Гібридне навчання містить в собі 2 елементи:

- дистанційне (електронне) навчання;
- очне (стаціонарне, традиційне).

Ці елементи характеризуються певним набором позитивних та негативних критеріїв. Розглянемо їх більш детально.

Очне навчання допомагає кращому розвитку комунікативних навичок, не потребує спеціальної цифрової техніки, наявний безпосередній контакт із викладачем. Але негативною стороною є затрата часу, щоб дістатися до місця заняття. Дистанційне навчання дещо прискорює процес отримання знань, графік занять є гнучкішим, потрібно організувати лише свій простір, можливість переглянути урок декілька

разів. Мінусами в даному типі занять є володіння професійною технікою (але рівень відтворення, на жаль, не зможе зрівнятися із живим виконанням), наявність хорошого інтернет зв'язку, знання музичних платформ та вміння ними користуватися, відсутність спілкування з колегами. Для кращого розуміння позитивних та негативних сторін дистанційного та очного типів навчання розглянемо таблицю 1.

Таблиця 1

Критерії	Дистанційне (онлайн) навчання	Очне (стаціонарне) навчання
Наявність електронної техніки	✓	–
Наявність хорошого інтернету	✓	–
Знання певних платформ	✓	–
Місце занять	Будь яке	Одне стабільне
Якість відтворення	–	✓
Фізичний контакт	–	✓
Час та фінанси на дорогу	–	✓
Запис уроку	✓	–
Комунікативні навички	–	✓

Тепер повернемося до поняття «змішаного навчання». Вперше термін використала компанія Interactive Learning Centers, яка в своїй рекламній кампанії запропонувала змішане навчання (blended learning) (Garrison, 2008). Із виходом «Довідника змішаного навчання» 2006 р. даний термін характеризували як поєднання традиційних методів навчання із можливостями, які надає цифрова техніка разом із мережею Інтернет (Bonk, 2006).

Впродовж останніх років даний термін поглибили в педагогічному контексті та визначили його основні засади. Зарубіжні науковці (Ч. Бонк, Ч. Грейхам; Х. Стакер, М. Хорн та ін.) під цим терміном розуміють поєднання високих цифрових компетенцій з особистісним навчанням студента, використовуючи різні методи для найкращого досягнення мети, що є найважливішою умовою для становлення й розвитку його інформаційної та цифрової культури, а також культури майбутнього фахівця XXI століття (Bonk, Graham, 2012), (Horn, Staker, 2015).

Вітчизняні науковці та педагоги відзначають ефективність «змішаного навчання». Педагог, викладач-методист, Заслужений працівник освіти України О. Барна визначає даний термін як: «освітню технологію, в рамках якої особа, що навчається, отримує знання, набуваючи навичок формує компетентності самостійно та он-лайн. Відбувається це очно із викладачем та іншими учасниками процесу навчання. Такий підхід дає можливість поєднувати традиційні методики та актуальні технології» (Барна, 2016).

На основі монографії українських вчених В. Кухаренко, С. Березенська, К. Бугайчук, Н. Олійник, Т. Олійник, О. Рибалко, Н. Сиротенко, А. Столяревська «змішане навчання» – це не просто поєднання дистанційної та очної форми роботи, а взаємодоповнюючий процес, який ввібрав у себе всі позитивні сторони від обидвох категорій (В.М. Кухаренко, 2016).

Ми схиляємося до думки авторів монографії, вважаючи, що термін «змішане навчання» означає поєднання позитивних рис дистанційного та традиційного форм навчання для отримання найкращого результату в освіті.

Розглянувши дані визначення, перейдемо до способу застосування «змішаного навчання» в музичних дисциплінах. Студент потребує набуття висококваліфікованих знань та умінь у своїй професії. За допомогою цифрової техніки він має можливість спілкуватися з викладачем, а також приймати участь в он-лайн майстер-класах, спілкуватися з іншими авторитетами у своїй професії. Це допомагає йому в професійному зростанні, яке допомагає сформувати технологічно-корекційну компетентність (далі ТКК) студента. Набуття ТКК є головною метою студента-інструменталіста під час навчання в ЗВО.

Технологічно корекційна компетентність – це комплексна характеристика студента, яка відображає його готовність та здатність застосовувати набуті теоретичні знання та вміння для усунення неправильних навичок для покращення виконавської майстерності в умовах неперервної освіти. (Павлюк, 2021). Освіта ТКК у студента-інструменталіста набувається не лише під час вивчення теоретичних основ, а й в процесі застосування набутих знань під час гри на інструменті (на практиці). На час вступу в ЗВО студент досягає віку 18–20 років, він вже володіє певними знаннями та навичками, які потребу-

ють вдосконалення або їх заміни на нові більш професійні. Змішане навчання стає новою формою набуття ТКК студента. Тому відповідно всі методи досягнення мети оновлюються та вдосконалюються. Термін «інновація» за О. Пометун (український історик і методист історичної освіти) означає: перетворення, новизну, трансформацію чогось, що виникає на основі спроб, досліджень та експериментів (Пометун, 2004). На основі даного твердження, ми припускаємо, що інноваційні методи – це такі оновлені або трансформовані «старі» методи, які виникли під впливом сучасних реалій. Розглянемо 3 інноваційні методи: ментальні заняття та методи М. Цвейг і П. Роллана. Для підбору методів роботи із студентами важливо враховувати його тип сприйняття. Розрізняють три типи: аудіалів, візуалів або кінестетиків.

Аудіал найбільш поширений тип сприйняття серед музикантів. Такі студенти найкраще сприймають інформацію на слух, вони дуже чутливі до зміни інтонації не тільки в музиці, а також і в розмові з викладачами та колегами. Для них підійдуть такі інноваційні *методи роботи педагога М. Цвейг*

Студенти з аудіальним типом сприйняття набагато чутливіші в порівнянні з іншими типами. Для них важлива «тепла» та спокійна атмосфера. На цих принципах і побудований метод навчання М. Цвейг (професор скрипкової музики в музичній школі Джейкобса Університету Індіани та директор струнної академії Університету Індіани). Вона старається ніколи не підвищувати тон голосу, а до помилок відноситься просто як до певної інформації. Вона не вважає їх (помилки) ні хорошими, ні поганими, вони просто вказують напрям подальшої роботи (Forcada, 2015).

Візуали – таким студентам достатньо один раз побачити певний прийом, щоб зрозуміти його суть та потім успішно використовувати його на практиці. Для кращого засвоєння музичного матеріалу їм допомагає уявлення яскравих «зображень». Для таких студентів підійде такий інноваційний *метод як ментальні заняття на інструменті*.

Ментальні заняття представляють собою високо-інтелектуальну роботу без інструменту. Вони вимагають, щоб студент пропрацьовував технічні труднощі в голові, уявляючи сам процес. Це надзвичайно корисні тренування для

розвитку ТКК. Вони зменшують повторення неправильних навичок, та допомагають музиканту швидше досягнути поставленої мети. Основним завданням, яке вимагається від студента-інструменталіста – чітке та ясне уявлення кінцевого результату (Murphy, Jowdy, 1992, с. 221-250).

Кінестетики – це студенти, які найкраще засвоюють інформацію через тактильні відчуття та за допомогою рухів. Для них дуже важлива наявність традиційних способів занять, безпосередньо з викладачем в класі. Дистанційне навчання може бути недостатньо ефективним для них. Тому найкращими інноваційним методам для них є *метод П. Роллана* (американський викладач скрипки).

Основним принципом методу П. Роллана є створення вільних від напруги та природних рухів гри на інструменті та їх впровадження в повсякденні заняття. Відповідні відчуття студент знаходить на занятті, під керівництвом викладача. Вміння запам'ятати дані відчуття є важливим аспектом. П. Роланд пропонує описувати ці відчуття як усно так і письмово, іноді навіть малювання зображень також має свій позитивний вплив, адже вони супроводжуються певними емоціями. Таким чином, коли студент буде повертатися до певного прийому в нього виникатимуть певні тактильні відчуття та враження, що допоможе закріпленню навичок (Rolland, 1979, с. 8-11).

Враховуючи особливості типу сприйняття студентів та особливості змішаного навчання поділимо процес формування ТКК на декілька етапів та розглянемо їх більш детально.

Перший етап – вибір програми. Тут основна відповідальність лягає на плечі педагога. Якщо він добре орієнтується у знаннях та вміннях свого студента, це не складає йому труднощів обрати найбільш відповідний матеріал, який висвітлить всі сильні сторони свого вихованця та допоможе підтягнути слабкі елементи в найбільш комфортних психологічних умовах. Вданому випадку підійдуть дистанційні заняття.

Другий етап – ознайомлення студента з матеріалом та визначення цілей. Головним на даному етапі стає студент. У нього є можливість використати методи спостереження та аналізу не тільки на основі власного викладача та колег, а також використовуючи інтернет-ресурси (перегляд відео, вивчення тематичної літера-

тури, онлайн мйстер-класи). Також корисним буде використання методу ментальних тренувань. Це самостійна робота, яка здебільшого виконується в дистанційному форматі, але традиційні відвідування концертів чи інших заходів теж допоможе розвитку студента.

Третій етап – застосування теоретичного матеріалу на практиці. На нашу думку, контроль з боку викладача на цьому етапі є корисним. Він зможе вберегти студента від вивчення неправильних технічних прийомів. Але якщо немає можливості живого спілкування, дистанційне обговорення теж допоможе сформувати ТКК студента. На цьому етапі корисним є застосування методів педагогіки М. Цвейг та П. Роллана.

Останній (четвертий) етап – показ готового результату. Також є два варіанти здійснення даного етапу. В дистанційному форматі, коли студент записує відео гри на інструменті та відправляє викладачу для подальшого його розбору з коментарями та зауваженнями.

Інший спосіб – живе виконання. Ми більш схильні до живого прослуховування, адже студент має лише одну спробу, що ставить його у надскладні психологічні умови. Тепер він має подолати хвилювання, намагаючись показати при цьому професійний рівень гри та його зроблену роботу.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, визначивши особливості типу сприйняття студентів інструменталістів ми підібрали три основні інноваційні методи формування ТКК – це ментальні тренування для музикантів, та методи роботи за М. Цвейг та П. Р. Визначивши сутність поняття «змішаного навчання», ми поділили даний процес на 4 етапи, де на кожному етапі показали спосіб застосування інноваційних методів. Варто зазначити, що оскільки даний тип навчання є новим для вітчизняних студентів, кількість методів буде невпинно зростати та трансформуватись під нові вимоги ЗВО.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Барна О. В. Технологія змішаного навчання в курсі методики навчання інформатики (2016). Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/oeemu_2016_2_4 (дата звернення: 23.09.2022).
2. Павлюк Ю. Особливості формування технологічно-корекційної компетентності студентів факультетів мистецтв. *Наукові фахові видання Запорізького національного університету*. URL: <http://journalsofznu.zp.ua/index.php/pedagogics/article/view/2367/2265> (дата звернення: 25.09.2022).
3. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. К. : А.С.К., 2004. 192 с.
4. Теорія та практика змішаного навчання / В. Кухаренко та ін. ; ред. В. Кухаренко. Харків : Міськдрук, 2016. 284 с.
5. Bonk, C.J. (2006) *The Handbook of Blended Learning: Global erspectives, Local Designs* / Bonk, C.R. Graham, M.G. Moore. Pfeiffer.
6. Bonk, C. J., Graham, C. R. (2012) *The handbook of blended learning environments: Global perspectives, local designs*. San Francisco: Jossey-Bass / Pfeiffer.
7. Forcada, C. (2015). *Good Practice in Violin Pedagogy: Psychological Aspects Related to the Acquisition of Motor Skills*. Doctoral Thesis. Birmingham City University).
8. Garrison, D. (2008) *Blended learning in higher education: Framework, principles, and guidelines* / D. Garrison, N. Vaughan // Jossey-Bass.
9. Is K–12 blended learning disruptive? An introduction to the theory of hybrids - Christensen Institute / M. Clayton et al. *Christensen Institute*. URL: <http://www.christenseninstitute.org/publications/hybrids/> (date of access: 23.09.2022).
10. Horn, M., Staker, H. (2015) *Blended: Using disruptive innovation to improve schools*. San Francisco: JosseyBass.
11. Murphy, S. M., & Jowdy, D. P. (1992). Imagery and mental practice. In T. S. Horn (Ed.), *Advances in sport psychology* (pp. 221-250). Champaign, IL: Human Kinetics).
12. Rolland, P. (1979). *Movement in String Teaching: As it Relates to the Violin*. *American String teacher*, 29 (1), pp. 8-11.

REFERENCES:

1. Barna O. V. (2016). Tekhnolohiia zmishanoho navchannia v kursi metodyky navchannia informatyky [Mixed learning technology in the course of computer science teaching methods]. Natsionalna biblioteka Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/oeemu_2016_2_4. (data zvernennia: 23.09.2022) [in Ukrainian].
2. Pavliuk Yu. Osoblyvosti Formuvannia Tekhnolohichno-Korektsiinoi Kompetentnosti Studentiv Fakultetiv Mystetstv [Peculiarities of the formation of technological and correctional competence of students of the faculties of arts]. Naukovi fakhovi vydannia Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. URL: <http://journalsofznu.zp.ua/index.php/pedagogics/article/view/2367/2265> (data zvernennia: 25.09.2022) [in Ukrainian].
3. Pometun O., Pyrozhenko L. (2004). Suchasnyi urok. Interaktyvni tekhnolohii navchannia [A modern lesson. Interactive learning technologies]. K : A.S.K., [in Ukrainian].
4. Teoriia ta praktyka zmishanoho navchannia [Theory and practice of blended learning] / V. Kukharenko ta in. ; red. V. Kukharenko. Kharkiv : Miskdruk, 2016. [in Ukrainian].
5. Bonk, C.J. (2006) The Handbook of Blended Learning: Global erspectives, Local Designs / Bonk,C.R. Graham, M.G. Moore. – Pfeiffer.
6. Bonk, C. J., Graham, C. R. (2012) The handbook of blended learning environments: Global perspectives, local designs. San Francisco: Jossey-Bass/Pfeiffer.
7. Forcada, C. (2015). Good Practice in Violin Pedagogy: Psychological Aspects Related to the Acquisition of Motor Skills. Doctoral Thesis. Birmingham City University).
8. Garrison, D. (2008) Blended learning in higher education: Framework, principles, and guidelines / D. Garrison, N. Vaughan // Jossey-Bass.
9. Is K–12 blended learning disruptive?An introduction to the theory of hybrids - Christensen Institute / M. Clayton et al. *Christensen Institute*. URL: <http://www.christenseninstitute.org/publications/hybrids/> (date of access: 23.09.2022).
10. Horn, M., Staker, H. (2015) Blended: Using disruptive innovation to improve schools. San Francisco: JosseyBass.
11. Murphy, S. M., & Jowdy, D. P. (1992). Imagery and mental practice. In T. S. Horn (Ed.), *Advances in sport psychology* (pp. 221-250). Champaign, IL: Human Kinetics).
12. Rolland, P. (1979). Movement in String Teaching: As it Relates to the Violin. *American String teacher*, 29 (1), pp. 8-11.